

ዳኞች:- ሐጎስ ወልዱ

ዳኝ መላኩ

ተሻገር ገ/ስላሴ

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

አመልካች :- ዓለም ገብሩ አልቀረቡም (ማ/ቤት ስለሆኑ)

ተጠሪ :- ትግራይ ዐቃቤ ህግ አልቀረቡም VC ስለማይሠራ

መዘገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የቀረበው የትግራይ ክልል ምዕራባዊ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤትና የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ስሜ ችሎት የሰጡት ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ እንዲታረምልኝ በማለት አመልካች ያቀረቡት የሰበር አቤቱታ የሚጣራ ነጥብ ያለው መሆኑ ተገልጿል ለሰበር ስለቀረበ ነው። የክርክሩ መነሻ ተጠሪ ለሆኑ ዐቃቤ ህግ ያቀረበው የወንጀል ክስ ነው። ተጠሪ አመልካች ከሌሎች ግብረአባቶቹ ጋር በመሆን በወንጀል ህግ 32/3/ አንቀጽ 671 /1/ /ሀ/ /ለ/ የማይገባውን ጥቅም ለማግኘት አስበው በቡድን የጦር መሣሪያ በመያዝ በህዳር ወር 2000ዓ.ም ከቀፍታ ወረዳ ሁመራ ወደ ሀገረ ኤርትራ በመሻገር ከሁለት ኤርትራውያን ሰባት መቶ ዶላር /700 ዶላር/ በመዘረፍ የዘረፉ ወንጀል ፈፅሟል።

በአፌዴሪ የወንጀል ህግ አንቀጽ 27/1/ 32/1/ /ሀ/ /ለ/ ከሌሎች ግብረአባቶቹ ጋር ቡድን በመፍጠር ትጥቅ ይዘው ከሁመራ ወደ ሀገረ ሱዳን ሐምዳይት ከሚባል ቦታ ለዘረፉ ከሄዱ በኋላ በሱዳን ወታደሮች ተኩስ ተከፍቶባቸው ስለሸሹ የመዘረፍ ሙከራ ወንጀል ፈፅሟል። ከ1994ዓ.ም እስከ 1999ዓ.ም ብዛቱ ያልታወቀ ማር ቅቤ በርበሬና ሽሮ ይዞ ከሁመራ በህገወጥ መንገድ ወደ ሱዳን ሐምዳይት የወሰዱ በመሆኑ በተደጋጋሚ የአዋጅ ቁጥር 60/89 አንቀጽ 66/1/ን በመተላለፍ የኮንትራባንድ ወንጀል ፈፅሟል። ይህንን ወንጀል በ2000ዓ.ም ዕቃዎችን በህገወጥ መንገድ ወደ ሱዳን በመወሰድ በህገወጥ መንገድ ኮንትራባንድ ወንጀል ፈፅሟል። በወንጀል ህግ አንቀጽ 481/1/ሀ የተመለከተውን በመተላለፍ 1800 ጥይት በአራት ብር ከሀምሳ ሣንቲም ገዝቶ በአምስት ብር ሸሟል። ከሌሎች ጋር በመሆን ቁጥሩ 7862 የሆነ ሁለት እግሯ ከላሽን ጠመንጃ ደብቆ በማስቀመጡ ተከስሷል በማለት የወንጀል ክስ አቅርቦበታል። አመልካች የወንጀሉን ድርጊት አልፈፀምኩም ጥፋተኛ አይደለሁም በማለት ተከራክሯል። ዐቃቤ ህግ ከሳሽ መደበቁንና በሥር ስድስተኛ ተከሳሽ ከነበረው ሰው ቤት የተገኘ መሆኑን እናውቃለን የሚሉ፣ ምስክሮችንና አመልካች ለፖሊስ ቃሉን ሲሰጥ ሰምተናል የሚሉ ምስክሩችን በማቅረብ አስመስክሮአል አመልካች ለፖሊስ ቃል የሰጠሁት በተፅዕኖ

ነው በማለት የመከላከያ ምስክሮች አቅርቦ አሰምቷል። የዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት የግራቀኙን ማስረጃ ከመዘነ በኋላ አመልካች የተከሰሰበትን አራት ወንጀሎች የፈፀመ ጥፋተኛ ነው ብሎ በአሥር ዓመት ዕኑ እስራት እንዲቀጣ ፍርድ ሰጥቷል። አመልካች በዚህ ፍርድ ቅር በመሰኘት ይግባኝ ለትግራይ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት ይግባኝ አቅርቧል። ይግባኝ ሰሚው ፍ/ቤት የግራቀኙን ክርክር ከሰማ በኋላ የዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጠውን ውሣኔ አጽንቶታል። አመልካች የሰበር አቤቱታ ለክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሰበር ችሎት አቅርቧል። የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሰበር ችሎት ጉዳዩ የፌዴራል ጉዳይ በመሆኑ ጉዳዩን የማየት የሰበር ሥልጣን የለኝም በማለት አቤቱታውን ውድቅ አድርጎታል።

አመልካች ሚያዚያ 4 ቀን 2002ዓ.ም በተፃፈ የሰበር አቤቱታ የወንጀል ክስ የቀረበውን የታየው ጉዳዩን ለማየት ሥልጣን በሌለው የዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ነው። ክስ በፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት መታየት ያለበት እና በክልል ደረጃ በክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት መታየት ነበረበት። ስለዚህ በዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ታይቶ መወሰኑ መሠረታዊ የህግ ስህተት አለበት። ዐቃቤ ህግ በወንጀል ህግ አንቀፅ 18 /1/ሀ እና አንቀፅ 19/3/ የተቀመጡትን ሁኔታ ሳያሟላ ያቀረበውና ለፖሊስ በተፅዕኖ ከሰጠሁት የተከሳሽነት ቃል ውጭ ሌላ ማስረጃ ያላቀረበበት ሆኖ እያለ ጥፋተኛ ተብቶ የተሰጠው የቅጣት ውሣኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ እንዲታረምልኝ በማለት አመልክተዋል። ተጠሪ በበኩሉ የካቲት 17 ቀን 2003ዓ.ም በተፃፈ መልስ አመልካች ኢትዮጵያዊ በመሆኑ ከኢትዮጵያ ግዛት ውጪ በፈፀመው ወንጀል በኢትዮጵያ ፍርድ ቤትም መከሰሱም ሆነ ጥፋተኛ ተብሎ መቀጣቱ መሠረታዊ የህግ ስህተት የለበትም በማለት ተከራክሯል።

አሥር የክርክሩ አመጣጥና በሰበር የቀረበው ክርክር ከላይ የተገለፀው ሲሆን እኛም ጉዳዩን መርምረናል። ጉዳዩን እንደመረመርነው አመልካች ጥፋተኛ ከተባለባቸው አራት ወንጀሎች መካከል አንደኛው ወንጀል በኤርትራ ግዛት ክልል ውስጥ ገብቶ ሰባት መቶ የአሜሪካን ዶላር ከሁለት ኤርትራዊያን ዘርፏል የሚል ሲሆን ሁለተኛው በሱዳን ግዛት ክልል ሐምዳይት ከተባለ ቦታ መሣሪያ ታጥቆ ከግብረአበሮቹ ጋር በመሄድ የዘረፋ ወንጀል ለመፈፀም ሲሞክር በሱዳን መከላከያ ሀይል ተኩስ ተከፍቶበት የተመለሰ በመሆኑ የዘረፋ ወንጀል ለመፈፀም ሞክሯል የሚል ነው። እነዚህ ሁለት ወንጀሎች በኢትዮጵያ ግዛት ክልል ውስጥ ወይም ኢትዮጵያዊ በሆነ ዜጋ ላይ የተፈፀሙ ወንጀሎች አይደሉም። እነዚህ ሁለት ወንጀሎች የሱዳን ግዛት ክልልና በሱዳንዊ ዜጎች ላይ የተፈፀሙ የዘረፋ ሙከራ ወንጀልና በኤርትራ ግዛት ክልል ውስጥ በኤርትራዊያን ላይ የተፈፀሙ የዘረፋ ወንጀሎች መሆናቸውን አሥር ፍርድ ቤት ውሣኔ ለመገንዘብ ችለናል። እነዚህ ወንጀሎች አመልካችና ግብርአበሮቹ የሌላውን ሉዓላዊ መንግስት የግዛት ክልል በመጣስ የተፈፀሙ መሆኑን የወንጀል ህጉን አንቀፅ 263 እና አመልካች ጥፋተኛ የተባለበትን የወንጀል ህግ አንቀፅ 71 በጣምራ በማየት ለመረዳት ይችላል።

በአዋጅ ቁጥር 25/1988 በውጭ አገር መንግስት ላይ የሚፈፀሙ ወንጀሎችን የማየት የዳኝነት ሥልጣን ያለው የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት መሆኑን ከአዋጁ አንቀፅ 12 ንዑስ አንቀፅ 1 እና የአዋጁን አንቀፅ 4 ንዑስ አንቀፅ 2 በጣምራ በማየት ለመገንዘብ ይችላል። በኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀፅ 80 ንዑስ አንቀፅ 2 የፌዴራል የከፍተኛ ፍርድ ቤት ሥልጣን ያለው የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት እንደሆነ በግልጽ ይደነግጋል። ይህም የትግራይ ምዕራባዊ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት አመልካች በኤርትራ ግዛት ክልልና በሱዳን ግዛት ክልል ፈፀሟቸዋል የተባሉ የወንጀል ክሶችን የማየት የዳኝነት ሥልጣን የሌለው መሆኑን የሚያሳይ ነው። ከቀረቡለት ክሶች ሁለቱን የወንጀል

ክሶች የማየት የዳኝነት ስልጣል የሌለው የዜጎች ከፍተኛ ፍርድ ቤት ዐቃቤ ህግ በጉዳዩ የመጀመሪያ የዳኝነት ሥልጣን በህገ መንግስቱ በተሰጠው በትግራይ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት እንዲያቀርብ በወንጀለኛ መቅጫ ሥነ ሥርዓት ሕግ ቁጥር 110 መሠረት ትዕዛዝ መስጠት ሲገባው ጉዳዩን ለማት የዳኝነት ሥልጣን ሳይኖረው የቀረበለትን የወንጀል ክስ በማየት የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ሆኖ አግኝተነዋል። የትግራይ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት የዜጎች ከፍተኛ ፍርድ ቤት ጉዳዩን የማየት የዳኝነት ሥልጣን ሳይኖረው ጉዳዩን በማየት በአመልካች ላይ የሰጠውን የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ በይግባኝ ሳይኖርምና ሳይከተካክል ማፅናቱ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ነው በማለት ወስነናል።

ው ሣ ኔ

1. የትግራይ ክልል ምዕራባዊ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤትና የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት የሰጡት ፍርድ ተሸሯል።
2. ይህ ውሳኔ ዐቃቤ ህግ የዳኝነት ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት የወንጀል ክሱን ከማቅረብ የሚገድበው አይደለም ብለናል።

መዝገቡ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ቅ/መ